

Tale ved Mindehøjtideligheden i Horsens for Vitus Bering.

Fredag den 19. December 1941.

Af Professor, Dr. phil. Niels Nielsen.

Man taler saa ofte om, at en Mand er verdensberømt, og ikke faa nulevende eller nylig afdøde Danske, ikke mindst vore Videnskabsmænd, har virkelig et Verdensry i den Forstand, at deres Navn og Gerning kendes Jordan over blandt Fagfæller. Men jeg tvivler om, at der er ret mange nulevende Personligheder, som kendes og værdsættes af større Kredse ude i Verden. Blandt disse faa er der Grund til at fremhæve en enkelt og meget betydningsfuld, nemlig vor Konge.

Selv et Verdensry er en skrøbelig og forgængelig Ting, især for Medlemmer af smaa Nationer, og der er da ogsaa kun faa afdøde Danske, som med Rette kan siges at have overlevet Forglemmelsen uden for det danske eller de nordiske Folks egen Kreds, stadig med Undtagelse af den Kundskab, som Fagfolkene naturligvis maa have om betydelige danske Personligheder og Indsatser indenfor deres eget Arbejdsomraade.

En af disse faa er Vitus Bering. Men der er jo mange, der har udført et stort og godt Livsarbejde. Hvorfor trækker man Vitus Bering frem foran saa mange andre danske Mænd og stiller ham paa en ganske særlig Plads? Er det berettiget, at en Kreds af Landets bedste Mænd i Dag er samlet her i Vitus Berings Fødeby for overfor Danmark og overfor Verden at fremlægge det Vidnesbyrd, at Berings Navn og Gerning ikke er glemt, og for at love, at vi vil gøre vort til, at han ikke bliver glemt, saa længe vor Kulturform eksisterer?

Ja, efter mit bedste Skøn er det ikke blot berettiget, men det er paakrævet. Det er Danmarks simple, nationale Pligt at hædre og vedligeholde Mindet om en dansk Mand, som med fuld Ret nævnes i første Række blandt dem, der har været med til at opbygge den Kultur, vi lever paa.

En retfærdig Bedømmelse af Vitus Berings Livsværk maa bygges paa et noget bredere Grundlag end det rent personlige, og det er naturligt at forsøge at betragte det som et Led i en forudgaaende og en efterfølgende Udvikling. Kun derigennem opnaar man den fornødne Oversigt over hans Indsats.

Tidligt i Menneskehedens Historie, allerede i den klassiske Oldtid, havde man i Sydeuropa en ikke ringe Viden om Vestasien og tilgrænsende Dele af Central- og Sydasien. Jeg kan saaledes nævne, at Alexander den Stores berømte Togt gik helt op i Turan til Syrdarja, og allerede ved vor Tidsregnings Begyndelse havde man en livlig Handelsforbindelse med Landene i Syd- og Østasien.

Ogsaa i de følgende Aarhundreder havde man jævnlig Forbindelse med Folkeslag i Øst- og Centralsasien, ikke blot handelsmæssigt, men ogsaa f. Eks. gennem Udsendelsen af Missionærer. Blandt andet kan nævnes de berømte Nestorianere, som i det 7. Aarhundrede kom til Kina. De kom imidlertid aldrig tilbage, de mistede Forbindelsen med Europa og blev opslugt af det store, gule Folkehav.

I den tidlige Middelalder gik Folkestrømmen og Magtudfoldelsen den anden Vej. Mongoler og Tyrker væltede ind over Europa. Europæisk Indflydelse i Asien gik næsten fuldstændig tabt, og Kundskaben om denne Verdensdel glemtes. Den senere Middelalders Viden om Asien byggede i Særdeleshed paa en enkelt Mands Beretning, nemlig Venetianeren Marco Polo, som i Aarene 1271—75 rejste over Bagdad, Pamir og Østturkestan til Peking, og først efter en Snes Aars Forløb vendte han hjem ad Søvejen Syd om Asien til Persien og derfra over Trapezunt tilbage til Venezia. Hans Skildringer blev rent kundskabsmæssigt grundlæggende, men fik en endnu større Betydning som Incitament for Eftertiden. Eventyrlystne og videbegærlige Mænd hørte og læste Marco Polos utrolige Fortællinger om de fjerne Østerlandes Vidundere og frem for alt om deres Rigdom. Navnlig det guldrige Zipangu, d. v. s. Japan, som Marco Polo ikke selv havde set, og som iøvrigt senere viste sig ikke at have noget videre Guld, spiller en stor Rolle som Maal for de senere store Opdagelsesrejsende. Det er i denne Sammenhæng tilstrækkeligt at minde om, at det bl. a. var det Land, Columbus i 1492 drog ud for at finde.

Efter Amerikas Opdagelse forestillede man sig først dette Land som en stor Øgruppe, og først efterhaanden gik det op for Europæerne, at man havde at gøre med en Verdensdel, om man vil to Verdensdele, med en vældig Udstrækning i Nord-Syd. Men saa meldte sig ganske naturligt Spørgsmaalet, hvad der laa bagved. Den før-

ste Jordomsejling ved Fernando Magellans i Aarene omkring 1520 viste, at der laa et vældigt Hav mellem Amerika og Asien. Og et af de vigtigste geografiske Spørgsmaal i det følgende Tidsrum blev da Asiens og Nordamerikas Udbredelse og Kystegnenes Forløb i den nordlige Del af det Stille Ocean.

Portugiserne havde i 1498 naaet Indien ad Søvejen, og saa at sige Aar for Aar trængte man med Forindien som Basis længere mod Øst til Bagindien, Sundaøerne og Philippinerne. Dernæst opdagede man, at Asiens Kyst fra Bagindien i Hovedsagen har en nord-sydlig Retning. Kinakysten blev besejlet og kortlagt allerede under 1500-Tallet af Portugisere, Hollændere og Englændere, og Europas Kundskab om Østasien gik frem med raske Skridt. Japan naaedes i Midten af 1500-Tallet, hvorefter en Række Lande indrettede Handelsforbindelse med dette Land.

Et Aarhundrede senere sejlede Hollænderen de Vries ud for at lede efter et stort Guldland, som skulde ligge Øst eller Nordøst for Japan. Han fandt ikke dette Guldland, men han opdagede en Del af Øerne Nord for Japan, navnlig de to sydligste af Kurilerne og Sakhalin, og han stødte endog saa langt mod Nord som til den sydlige Del af det Okhotskiske Hav.

Men saa gik Udforskningen af Stillehavet istaa, og de Opdagelsesrejsende søgte andre Veje.

Forbindelsen mellem de europæiske Lande og Stillehavets Kyster var imidlertid lang og besværlig, hvad enten man gik Søvejen over Kap Det Gode Haab til Indien, eller man gik sønden om Kap Horn til Sydhavet, og man søgte derfor en nordlig Søvej mellem Atlanterhavet og Stillehavet, dels en Nordvestpassage nord om Nordamerika og dels en Nordøstpassage nord om Europa og Asien. Vældige Kræfter blev sat i Gang til Løsningen af disse Opgaver. Fra dansk Side maa vi nævne Jens Munks ulykkelige Forsøg paa at forcere Nordvestpassagen, og for Nordøstpassagens Vedkommende er der Grund til at nævne William Baerentz, som i Aaret 1596 naaede frem til Novaja Zemlja.

Men ingen af de to store Opgaver lykkedes. Isen laasede begge disse Vandveje, og først i vore Dage er det lykkedes at gennemsejle dem begge.

Dette er Baggrunden for det vældige russiske Fremstød mod Nordasien, som begyndte 1580. Russerne ikke blot opdagede Landet, men de erobrede det og koloniserede det, i hvert Fald delvis. I Løbet af ca. 60 Aar trængte de frem gennem hele Sibirien fra Ural til Stillehavets Kyst, og langs de store Floder banede de sig Vej helt op til Ishavet.

En nærmere Undersøgelse og Kortlægning af det vældige Land maatte blive den næste Opgave, og med denne for Øje søgte Ruslands store Hersker Peter den Store ved Aar 1700 at knytte Forbindelse med Videnskabsmænd og Sømænd fra Vesteuropa.

En af disse var Vitus Bering.

Vor Kundskab om Bering er mærkelig hullet. Det er saaledes karakteristisk, at vi ikke har noget Billede af ham. Det er ogsaa karakteristisk, at vi har forholdsvis lidt skrevet eller trykt fra Berings egen Haand. Han har ikke skrevet noget Rejseværk, og en Del af Resultaterne er igennem lange Tidsrum forblevet indelukkede i det russiske Admiralitets hemmelige Arkiver. Derimod har vi flere Beretninger fra Medarbejdere, navnlig fra Steller og G. F. Müller, og senere har man med Iver søgt i de russiske Arkiver og andet Steds og har fundet et ret rigt Materiale angaaende Bering og hans Livsværk.

Et af Hovedværkerne er Amerikaneren F. A. Golder: Berings Voyages Vol. 1—2. New York 1922—25. Den danske Litteratur over Bering er omfattende og ret vanskeligt tilgængelig, og det er derfor meget nyttigt, at Erling Stensgaard har udarbejdet en Fortegnelse. Blandt de for danske Læsere tilgængelige Skrifter vil jeg nævne P. Lauridsens grundlæggende Bog fra 1885, Gudmund Hatts Artikel i „Naturens Verden“ for 1929 og endelig Josef Petersens nylig udkomne Bog. Det bør lige omtales, at der i Anledning af 250-Aars Dagen for Berings Død er udkommet to Bøger paa Russisk, en almindelig Beskrivelse og en Udgivelse af Sven Waxells Papirer, hvoraf den sidstnævnte for os har særlig Interesse. Waxell var en svensk Officer i russisk Tjeneste, som var Næstkommanderende paa Berings sidste Togt. Originalerne er delvis affattet paa Tysk, og det maa beklages, at det ikke har været muligt at faa fotostatiske Kopier af disse overmaade interessante og for Bering-Forskningen sikkert vigtige Papirer. Man har paatænkt at udgive en dansk Oversættelse af den russiske Udgave af Waxells Papirer, men Betænelighederne ved at gaa Omvejen fra Tysk gennem Russisk til Dansk har været saa store, at man har opgivet det, indtil fornøden Kontrol med Originalerne kan opnaas.

Vurderingen af Bering i Litteraturen er meget forskellig. Visse Forfattere har mishandlet hans Eftermæle temmelig stærkt. Det hænger delvis sammen med, at han i levende Live havde Avidsmænd, som med meget tvivlsom Ret bagtalte ham hos den russiske Regering og søgte at hindre Gennemførelsen af hans sidste, store Værk, Den Store Nordiske Ekspedition.

Det skal imidlertid siges, at alle de Videnskabsmænd, der mere

indgaaende har beskæftiget sig med Forholdene, er enige om, at hans videnskabelige og organisatoriske Indsats hører til de største indenfor Opdagelseshistorien, og ligeledes er der almindelig Enighed om hans meget betydelige, personlige Egenskaber.

Peter den Store havde Brug for Sømænd, og en af de Ting, der betingede Berings Løbebane i det fremmede Land, var netop, at hans Fædreland havde givet ham en god Uddannelse. Han var en af Arvtagerne af de stolte Sømandstraditioner fra Chr. IV's Tid, og af hans senere Gerning, som endnu den Dag i Dag kan kontrolleres, kan vi se, at han var en Mand, der kunde sit Haandværk. Han kunde føre et Skib, han kunde foretage en Stedsbestemmelse og tegne et Kort, og han kunde navigere. Det bør ikke glemmes, at denne rent „haandværksmæssige“ Dygtighed saa at sige var Basis for, at Berings langt større og værdifuldere Egenskaber kunde komme til Anvendelse. Og det er en af de Ting, som ogsaa i Dag karakteriserer vort Folk. Vi stiller ret store Fordringer til vor Ungdom, og det skal vi gøre. Vi maa ikke af misforstaaet Medlidenhed med dem, der er ringere udrustede, fristes til at forlange mindre end den højest mulige Ydelse og saa lidt til af vore bedste Folk. Kun derigennem kan Folket bevare sin Slagkraft.

Berings Dygtighed som Sømænd var utvivlsomt Aarsag til, at Peter den Store i Vinteren 1725 overdrog ham den Opgave at bygge én eller to Baade med Dæk paa Kamchatka eller et andet Sted, og med disse Baade sejle langs den nordgaaende Kyst for at opnaa Klarhed over Fordelingen af Land og Hav i Stillehavets nordlige Del. Opgavens største Vanskelighed var, at Basis for Sørejserne var saa uendeligt langt borte, og fordi Vejen gennem Sibirien gik igennem delvis ukendte Egne, som tilmed var vejløse og beboet af Folk med en fjendtlig Indstilling overfor den russiske Kolonisation. Alene det, at transportere Fødemidler til en stor Ekspedition og alt det øvrige Udstyr, ikke mindst alt Materiale til Skibsbygning undtagen Træet, er en Kæmpepræstation. Der gik da ogsaa 3½ Aar fra Afrejsen fra Skt. Petersborg til det Øjeblik, da Ekspeditionsskibet „Gabriel“ kunde løbe ud fra Kamchatkas Kyst.

Resultatet af denne Rejse blev Opdagelsen og Kortlægningen af Kysten fra Asiens Nordøsthjørne til Sydenden af Kamchatka d.v.s. en Kyst paa ca. 2000 km, en Strækning som fra Danmark til Spitsbergen, samt Konstateringen af, at Asien og Amerika ikke var landfaste med hinanden. Det kartografiske Udbytte af Ekspeditionen var sikkert for Størstedelen et Resultat af Berings personlige Arbejde, og det har derfor nogen Interesse at se paa dettes Kvalitet. Det maa straks fastslaaes, at Resultatet er forbavsende

godt. Det stemmer saa nøje overens med Nutidens Opmaalinger, at Amerikaneren Dall har villet forklare Resultatet som et Spil af lykkelige Tilfældigheder. Breddebestemmelsen var allerede paa den Tid nogenlunde sikker, men det forbavsende er, at Længdebestemmelserne er nøjagtige. Aarsagen er vistnok den, at Bering fik to udmærkede Længdebestemmelser ved Iagttagelser af Maaneformørkelser 1728 og 1729. Observationerne er udført saa godt, at Østasiens Beliggenhed allerede herigennem blev fastslaaet med en Nøjagtighed, der kun afviger faa Minutter fra de moderne Resultater, hvilket er noget for den Tid ret enestaaende. Der er ikke Tvivl om, at Bering har været en fremragende Observatør, som har behersket Datidens Normalteknik til Fuldkommenhed, og som tillige har formaaet at udnytte den Chance, Maaneformørkelserne bød ham. Dette er en videnskabelig Bedrift, som gaar langt ud over, hvad man paa den Tid kunde forvente selv af en meget dygtig Navigator. Kritikken paa dette Punkt er da ogsaa forstummet, og det samme gælder en anden væsentlig Bebrejdelse, som er blevet rettet mod Bering.

Den 16. August 1728 naaede Ekspeditionsskibet 67° 18' n. Br. i det nordlige Ishav, og da han mente at have løst sin Hovedopgave, nemlig at konstatere, at Asien og Amerika ikke var landfaste med hinanden, vendte han og sejlede tilbage. Man har dadlet ham haardt for, at han ikke sejlede længere mod Nord, nemlig saa langt, at han mødte Pakisen. Dall har endog omtalt ham som en „frygtsom, ubestemt og indolent Person“. Intet kan være mere fejlagtigt. Ogsaa paa det her omtalte Punkt har han handlet fuldt forsvarligt. Hovedopgaven var løst, og saa sent som for en Maanedstid siden har en Mand, der er fortrolig med Naturforholdene i disse Egne, nemlig Professor Hans Johansen, i en Artikel i „Danmarksposten“ i et og alt godkendt, at Berings Handlemaade ved denne Lejlighed er den eneste forsvarlige. I en Kronik i „Politiken“ kommer Peter Freuchen ud fra sit Kendskab til de paagældende Farvande til ganske samme Bedømmelse af Berings Dispositioner.

Resultaterne af Berings første Ekspedition er saaledes skelsættende i Jordens Opdagelseshistorie, deres Kvalitet var i væsentlig Grad bestemt af Berings rent faglige Dygtighed og hans Evne til videnskabeligt at udnytte de givne Muligheder. Forholdene er oven i Købet saaledes, at selv om Bering ikke havde naaet mere i sit Liv end denne ene Ekspedition, vilde det have været tilstrækkeligt til at udødeliggøre hans Navn.

Hans fremragende Karakteregenskaber viser sig blandt andet i hans Optræden ved Hjemkomsten til Skt. Petersborg. Han blev

mødt med Uvilje, Intriger og personlig Ondskab, men heldigvis var der visse klartseende og formaaende Mænd, som forstod Rækkevidden af de opnaaede Resultater, og trods meget store Vanskeligheder lykkedes det Vitus Bering stiltfærdigt, men sejt at overvinde Modstanden og Uviljen, endog i en saadan Grad, at man begyndte at interessere sig for hans nye Plan, som gik ud paa at videreføre Arbejdet i endnu større Maalestok. Den gik ud paa at opsøge det Land, som man af forskellige Grunde mente maatte ligge Øst for Kamchatka. Endvidere vilde han søge at skaffe Kontakt med de japanske Øer og kortlægge den mellemliggende Landstrækning, og desuden vilde han forsøge en Kortlægning af Asiens nordlige Kystegne, idet man praktisk talt kun kendte Mundingerne af de store Floder, Ob, Jenissei, Lena og Kolyma, medens de mellemliggende Kyststrækninger var omtrent ukendte. Men saa tog Begivenhederne til en vis Grad Magten fra ham. Berings oprindelige Plan var vistnok sund og nogenlunde gennemførlig, men det gik ham som hin Mand, der sagde: „Herren bevare mig for mine Venner, mine Fjender skal jeg nok selv tage mig af.“ En Række af Hjemmesiddere, Politikere og Videnskabsmænd fik Planerne under Behandling og udvidede dem til det helt eventyrlige.

Admiralitetet ønskede saaledes en Kortlægning af hele Ishavskysten fra Hvidehavet til Beringsstrædet og videre til Japan. Desuden en Kortlægning af Amerikas Vestkyst fra dennes nordligste Punkt til Mexico. Endvidere ønskede Regeringen en Kortlægning i store Træk af hele Sibirien, en lang Række geografiske, geologiske, historiske og etnografiske Undersøgelser samt en Redegørelse for de erhvervsgeografiske, koloniasatoriske og handelsmæssige Muligheder. Programmet var saadan set godt nok, og adskillige af Instrukserne kunde for saa vidt bruges den Dag i Dag som Vejledning for en moderne Ekspedition. Der var bare et saadant Misforhold mellem Opgaverne og de rent praktiske Muligheder, at Arbejdet paa væsentlige Punkter maatte mislykkes. Først i vore Dage er det lykkedes Folk som Sven Hedin at gennemføre et Arbejdsprogram af en noget lignende Opbygning, men iøvrigt ikke paa langt nær af tilsvarende Omfang, og med helt andre Hjælpemidler og et helt andet Menneskemateriale end det, der stod til Berings Raadighed.

Det sidstnævnte er nemlig et af de svage Punkter i Berings „Store Nordiske Ekspedition“ i Aarene 1733—43. Ganske vist havde han gode Folk med sig. Det er mig en Glæde her at kunne nævne to andre danske Mænd, som fortjener at blive nævnet samtidig med Vitus Bering, nemlig Søofficererne Morten Spangsborg

og Peter Lassenius. Den førstnævnte kaldes i Reglen Spangberg, men det er vistnok forkert. Slægten lever endnu og hedder Spangsbjerg, og denne Form kendes fra Gravskrifter og Kirkebøger allerede fra 1700-Tallet. Det er en sydvestjysk Slægt, og Morten Spangsbjerg var formentlig født i Jærne ved Esbjerg. Spangsbjerg var en stærk, ilter og haard Mand, men han var en god Ekspeditionsmand og en fremragende Sømand, som gennemførte de ham tildelte Opgaver uden smaalige Hensyn til Bekvemmelighed og Menneskeliv, men det bør tilføjes, at han heller ikke skaanede sig selv.

Om Peter Lassenius ved vi ikke meget, men vi ved, at han var en dygtig og uforfærdet Søofficer. Han var en af de mange, der satte Livet til paa denne Ekspedition, idet han faldt som Offer for Skørbugen i en Vinterlejr Øst for Lenaflodens Munding. Der var ogsaa mange andre gode Folk med Bering. Først og fremmest maa nævnes Tyskeren Steller, en højtbegavet Naturhistoriker og en retsindig Mand, men en Mand af en mærkelig Type, som ikke er ualmindelig, og som enhver Ekspeditionsleder har mødt, en udpræget ensidig Natur, som vanskeligt forstod at underordne sig og tage andre Hensyn end sine egne rent faglige. Ogsaa nogle af Russerne var udmærkede Ekspeditions mænd, f. Eks. Chirikof og Tscheljuskin. Men mange, og det gælder ikke mindst Videnskabsmændene, var uegnede til Opgaven.

Den Store Nordiske Ekspedition blev et Kæmpeforetagende, det største af den Art, Verden nogensinde har set, og det blev Berings Opgave at gennemføre det næsten umulige. Langs Floderne Dvina, Pechora, Ob, Jenissei og Lena trængte enkelte Ekspeditioner med hensynsløs Indsats af Mænd og Materiel frem til Ishavet. Mand efter Mand, Ekspedition efter Ekspedition bukkede under for Skørbug, Kulde og Sult, men nye Mænd og nye Ekspeditioner tog deres Plads og førte Arbejdet videre. Paa denne Mark faldt Peter Lassenius. Saa at sige hele Asiens Nordkyst fra Hvidehavet til Beringshavet blev paa denne Maade kortlagt, og det blev gjort saa godt, som Tiden kunde gøre det. Breddebestemmelserne var meget nær det rigtige; paa Længdebestemmelserne var Fejlene noget større, men det er først Vega-Ekspeditionen og de nye russiske Ekspeditioner, som i væsentlig Grad har ændret vore Opfattelser af disse Egenes Topografi.

Ogsaa Arbejdet paa Sibiriens og Amurlandets Udforskning gav rige Resultater ikke mindst af praktisk Art.

De planlagte Sørejser kom først efter flere Aars yderst vanskeligt Forarbejde til Udførelse. Materiellet til Skibsbygningen maatte

føres gennem hele Sibirien, og navnlig det sidste Stykke Vej fra Jakutsk til Kamchatka voldte utrolige Besværligheder. Ekspeditionen begyndte i 1733, men først i 1738 var det første Skib færdigt, og Spangsborg begav sig paa en Rejse til Japan, som lykkeligt gennemførtes.

Men et af de vigtigste Programpunkter var tilbage, nemlig Opdagelsen og Undersøgelsen af Landet hinsides Havet. I Ekspeditionens ottende Aar kom Bering endelig saa vidt, at han kunde udsende to Skibe, Sct. Peter og Sct. Paul, for at løse denne Opgave. Han selv førte det ene og Russeren Chirikof det andet.

De epokegørende, geografiske Resultater af denne Rejse er velkendte: Opdagelsen af den nordvestlige, amerikanske Kyst og Fastlæggelsen af Kurilernes Ørække. Den sørgelige Afslutning: Strandingen paa Bering-Øen og Dødens Høst blandt Ekspeditionsmedlemmerne ligeledes. Men det, som gør det største Indtryk paa mig, er imidlertid ikke det tragiske i denne Række af Begivenheder. Ganske vist er det gribende at læse Stellers Beretning om Berings Livsafslutning. Men det er ikke det væsentlige. Det er nu engang Mands Pligt og Mands Ret at vove sit Liv, og man skal ikke beklage den Mand, der sætter sit Liv ind paa en Sag, som han tror paa, og som han tillægger den dertil svarende Værdi. Enhver Stordaad skal betales, og det er kun ret og rimeligt.

Stellers Beretning, som er skrevet af en Mand, der vist egentlig ikke forstod Bering, og som var en helt anden Karaktertype, giver os nemlig Adgang til et Indblik i Berings Karakter. Berings Ansvarfølelse overfor sin Opgave og overfor sine Undergivne kommer stærkt frem. Hans Ro og Ligevægt i Sejrens Øjeblik og hans sejge Styrke i Ulykken og Undergangen er lige beundringsværdige. Derigennem forstaar vi ogsaa, hvad der var den sjælelige Baggrund for denne Mands Livsværk.

Naar vi nu i Dag paa 200-Aars Dagen for Vitus Berings Død kranser hans Minde, gør vi det ikke blot, fordi hans Livsværk berettiger ham til en Plads blandt de allerstørste af de Mænd, der har adlydt Herrens Bud til Adam at gøre sig Jorden underdanig. Men vi gør det ogsaa, fordi vi i denne Mand ser et nationalt Symbol. Vi ser i ham levendegjort en Række af de personlige Kvaliteter, vi som Danske sætter højest: Klogskab, Mod, Styrke, Trofasthed og Fromhed.

Maatte det danske Folk ogsaa nu og i Fremtiden fostre slige Sønner.
